

Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego

Redakcja czasopisma „Nowy Prometeusz”

zaprasza do wzięcia udziału w XIX Międzynarodowej Konferencji
Prometejskiej

Rosyjska propaganda: geneza i współczesność

26-27 października 2023 r.

Zjawisko propagandy było obecne w dziejach ludzkości od dawna jako część systemu politycznego. Jednak bezprecedensowe znaczenie odgrywała ona w systemach totalitarnych, przede wszystkim w stalinowskim ZSRS i nazistowskich Niemczech. Warto zatem analizę systemów totalitarnych zacząć od badań nad naturą propagandy. Wydarzenia ostatnich lat związane z aneksją Krymu w 2014 roku i inwazji na Ukrainę w 2022 roku dokonane przez Federację Rosyjską i związane z nimi kryzys energetyczny i żywnościowy na świecie, świadczą, że kraj ten kontynuuje tradycję dezinformacji, czyniąc z niej nadrzędny filar swojej polityki w stosunkach międzynarodowych. W stosunkowo tani sposób Kreml poprzez narzędzia socjotechniczne przenika do środowiska medialnego i prowadzi do erozji zaufania, polaryzacji, niezgody i nienawiści w społeczeństwach europejskich. Pomimo tego, że fenomen propagandy, manipulacji i dezinformacji był przedmiotem badań politologów nadal jest zapotrzebowanie na wieloaspektowe interdyscyplinarne badania na styku nauk historycznych, społecznych i politycznych dla szerszego oglądu problemu wojny informacyjnej, metod powodujących manipulowanie zachowaniem i kontrolowanie dostarczanych informacji.

W XX wieku najgroźniejszego i masowego charakteru zjawisko propagandy nabrało w komunizmie, jako broń do zniewolenia umysłów mas w ZSRS, fałszowania historii i rzeczywistości narodów oraz ekspansji ideologicznej na Zachód. Sowiecka propaganda manipulowała wiedzą i percepcją faktów, stymulowała określone modele zachowania w celu wywołania reakcji zgodnej z założeniami totalitarnego systemu komunistycznego. Istotne miejsce zajmowały terror na masową skalę, wykuwanie człowieka nowego typu, zdefiniowanie „wroga”, cenzura i centralnie kierowana propaganda. Systematyczna, zinstytucjonalizowana polityka propagandy oddziaływała zarówno poprzez kontrolowanie przekazu medialnego, ale przede wszystkim przez literaturę, utwory muzyczne, sztukę i kino.

Ideologiczno-polityczna działalność działaczy prometejskich była skierowana na zwalczanie sowieckiej dezinformacji i propagandy sukcesu na Zachodzie. W latach międzywojennych i powojennych wysiłki intelektualne antysowieckiej

emigracji odegrały znaczącą rolę w powstaniu sowietologii, rzucającej światło na ekspansywny charakter ZSRS oraz na zagrożenia płynące z radzieckiej propagandy. Wybitne zasługi na tym gruncie należy przypisać Instytutowi Naukowo-Badawczemu Europy Wschodniej w Wilnie oraz Instytutowi Wschodniemu w Warszawie. W okresie powojennym problematyką tą zajmowało się na emigracji wielu intelektualistów z kręgu „Kultury”, w Polsce zaś do 1989 prace sowietologiczne ukazywały się poza cenzurą na łamach „Karty” i „Obozu”.

Wydawać by się mogło, że po rozpadzie Związku Sowieckiego i ujawnieniu mechanizmów propagandy i związanej z nią manipulacji, wiele narzędzi zostało zdemaskowanych i opinia publiczna na Zachodzie jest bardziej uczulona na dezinformację. Jednak powstanie nowych mediów kreuje nowe zagrożenie w postaci kłamliwych informacji (*fake news*), botów, kampanii dezinformacyjnych w przestrzeni cyfrowej oraz innych technik psychologicznych wpływających na opinię publiczną.

Naszą konferencję chcielibyśmy poświęcić przyjrzeniu się i przedyskutowaniu genezy, funkcjonowania i ewolucji rosyjskiej i sowieckiej propagandy.

W tak zdefiniowanych ramach tematycznych konferencji mieściłyby się takie tematy, jak: propaganda bolszewicka w okresie wojny domowej w Rosji 1917-1921; propaganda sowiecka, działalność publicystyczna antysowieckiej emigracji.

Powyższa lista oczywiście nie jest wyczerpująca i organizatorzy są otwarci na wszelkie tematy mieszczące się w zarysowanych powyżej ramach.

W ramach konferencji organizatorzy zamierzają poszukiwać odpowiedzi m.in. na następujące kwestie:

- Historia antysowieckiej emigracji
- Wkład ruchu prometejskiego w zwalczanie sowieckiej propagandy
- Prasa prometejska
- Doświadczenie sowietyzacji w republikach radzieckich.
- Propaganda okresu stalinizmu. Cele i mechanizmy.
- Wkład międzywojennej emigracji prometejskiej w zwalczanie sowieckiej propagandy
- Wielka Wojna Ojczyźniana w propagandzie
- Rosyjskie fałszywe narracje historyczne: geneza, cele i mechanizmy

- Propaganda/kontrpropaganda sowieckiej i postsowieckiej ekspansji ideologicznej.
- Nacjonalizm kulturowy
- Kultura jako narzędzie propagandy.
- Idea nowego człowieka w propagandzie sowieckiej i postsowieckiej.
- Media jako środek oddziaływania na opinię publiczną społeczeństw. *Fake newsy* i dezinformacja we współczesnym świecie.
- Socrealizm

Zgłoszenia na konferencję prosimy przesyłać na adres programy.studum@uw.edu.pl do 1 września 2023 r.

O zakwalifikowaniu referatu organizatorzy będą powiadamiać w terminie do 15 września, zastrzegając sobie prawo do odrzucenia zgłoszonych propozycji referatów bez podania przyczyn. Wybrane referaty będą opublikowane w czasopiśmie „Nowy Prometeusz”.

Długość referatu do 20 minut.

Miejsce konferencji: Uniwersytet Warszawski, ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa

Języki konferencji: polski i angielski

Oplata: Za udział w konferencji z uczestników nie jest pobierana opłata. Dla uczestników przyjeżdżających spoza Polski możemy dokonać rezerwacji w hotelu Uniwersytetu Warszawskiego "Hera" lub "Gromada".

Komitet naukowy:

- dyrektor Jan Malicki (Studium Europy Wschodniej)
- Dr Justyna Olędzka
- dr Witold Rodkiewicz (Studium Europy Wschodniej);
- dr hab. Zaur Gasimov (Uniwersytet w Bonn)
- dr Katsiaryna Kryvichanina (Studium Europy Wschodniej)
- dr Maxim Rust (Studium Europy Wschodniej)
- dr Anton Saifullayev (Studium Europy Wschodniej)

Komitet organizacyjny:

- dr Shahla Kazimova (Studium Europy Wschodniej)
- Iurii Tkachuk (Studium Europy Wschodniej);
- Daria Szlezyngier (Stacja Kaukazologiczna, Studium Europy Wschodniej)